

κερο τὸν πόνο καὶ τὴ συντριβὴ τῆς, γιὰ χατίρι μιᾶς φιλενάδας τῆς, ποὺ ἀγαπᾷ τὸ ἴδιο πρόσωπο... Ὅσο ἀπὸ σκηنيκὴ τέχνη καὶ ξετύλιμα φυσικὸ τοῦ μύθου, δὲν ἔχει ἡ δραματογράφισσα μῆτε ἰδέα, καθὼς καὶ ἀπὸ ζωὴ καὶ γλώσσα. Μὲ κλεισμένα μάτια καὶ αὐτιά ἃς γράφῃ τὸ λοιπὸ «λεπτὰ» ἔργα, ἀφοῦ δὲν μπορεῖ νὰ κάμῃ ἄλλιως. Οἱ δημοσιογράφοι ἀρματωμένοι ἐδῶ γιὰ τοὺς ἐπαινοὺς τῆς ρουτίνας.

«Οἱ Σκλάβοι. Κοινωνικὸν δράμα εἰς τρεῖς πράξεις. Μετέχει τοῦ Ἀθερωφείου διαγωνίσματος». Συγγραφέας Σπ. Νικολόπουλος.

Ἀξίζει ἐπαινος τοῦ κ. Νικολόπουλου ποὺ ἔδωσε μᾶτι στὴ γύρω μας ζωὴ, καὶ ἀπὸ κει πήρε τοῦ ἔργου του τὴ βάση. Οἱ περισσότεροι δραματικοὶ μας πελαγώνουν σὲ ρωμαντικὰς ἄχνας καὶ χάνονται σὲ ὠραιопάθειες, δίχως νὰ σκύψουν σιμά τους νὰ ἴδουν τὸ σημερινὸ σπίτι ποὺ λιγύζει ὀλημερίς σφιμένο μὲ τὰ σίδερα τῆς κοινωνικῆς ψευτιάς, ποὺ μιὰ βάρβαρη καὶ ἀπολλύσιμη κοινωνικὴ ἀναθροφὴ μᾶς κληροδότησε.

Ὁ Σπύρος Βλασσίδης, ὑπάλληλος μιᾶς εταιρίας, δὲν μπορεῖ ν' ἀπαντήσῃ μὲ τὸ μιστό του τὰ μεγάλα ἐξοδα τῆς κακομαθημένης γυναίκας του, ποὺ θέλει νὰ ζῇ πλούσια καὶ ποὺ ἐνεδρεύεται γιὰ τὴν κόρη τῆς Ἀγνὴ ἕνα πλούσιο γαμπρό. Ὁ γαμπρὸς ἔρχεται στὸ πρόσωπο τοῦ Γιώργου Χαριάδη, ποὺ συμπαθεῖ τὴν Ἀγνὴ, καὶ μπαίνει στὸ σπίτι σὰ φίλος. Ἡ κ. Βλασσίδη συμβουλεύει τὴν Ἀγνὴ νὰ τοῦ πάρῃ ὑπόσχεση γιὰ γάμο, ὅμως ἡ Ἀγνὴ ὄχι μὲν ἄρα αὐτὸ δὲν καταφέρνει, μὰ ἀπὸ τὸ Γιώργο μαθαίνει πὼς ὁ πατέρας του ἤρθε ἀπὸ τὴν ἐπαρχία του φέρνοντάς του τελειωμένο συνοικέσιο μὲ μιὰ πλούσια κόρη. Ἡ Ἀγνὴ τὸν ἱκετεύει ν' ἀρνηθῇ, καὶ αὐτὸς τῆς δηλώνει πὼς δὲν μπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ, γιὰτὶ δὲν ἔχει τὰ μέσα νὰ ζήσει ἅμα τὸν ἀποκηρύξῃ ὁ πατέρας του. Συντριβεται ἡ κόρη, μὰ ἔξαφνα ἀλλάζει γνώμη λέγοντας πὼς θέλει νὰ ριχτῇ στὴ ζωὴ γιὰ νὰ τὴ γλεντήσῃ. Καὶ τὸ ἴδιο βράδι πηγαίνει σ' ἕνα δημόσιο ἀποκριάτικο χορὸ. Στὸ μεταξύ ὁ Βλασσίδης φανερώνεται στὴν ἐταιρίαν καταχραστής, καὶ δὲν μπορεῖ μ' ὅσα καὶ ἂν κάνει νὰ σταματήσει τὸ κακὸ ἔρχεται σὲ τέσσερες τὸ πρωτὶ σπίτι του ἀφανισμένος ἀπὸ τὴ στενοχώρια, ὅπου ἀνταμώνει τὸ γιό του Κώστα, ἕναν ἄεργο καὶ παραλυμένο, βαρεμένο στὸ μέτωπο ἀπὸ τὸ Γιώργο τὸ Χαριάδη ποὺ πῆγε νὰ τοῦ ζητήσῃ τὸ λόγο γιὰ τὴν ἐγκατάλειψή τῆς ἀδερφῆς του. Ὁμολογίεται ὁ Βλασσίδης τὴν συφορά του καὶ τὴν ὥρα ποὺ γυρίζει μεθυμένη ἀπὸ τὸ χορὸ ἡ Ἀγνὴ, ἔρχονται οἱ χωροφύλακες νὰ τὸν πάνε φυλακὴ.

Τὸ δράμα ξετυλίγεται στὴ σκηνὴ θεατρικώτατα, μὰ χωρὶς ἔξαρση καὶ βάρους. Οἱ σκηνές του βιασμένες ἀπὸ τὴν ψυχολογικὴ μεριά, γιὰ νὰ χωρέσουνε στὸ μῦθο τοῦ ἔργου. Οἱ συφωρὲς δὲν εἶναι τόσο τραγικὲς καὶ «ἀνεπινόρητες» ποὺ τίς θέλει ὁ συγγραφέας. Τὰ γεγονότα δὲ δικαιολογοῦν μιὰ τέτοια καταστροφὴ, καὶ οἱ σκλάβοι τῆς ζωῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς ψευτιάς ἔπρεπε νὰ μᾶς δείξουν τὸ δρόμο πρὸς τὴ λευτεριά, καὶ ὄχι νὰ κλαῖνε σὰν Ἰερεμίες καὶ νὰ δέχονται ὅλα ὅπως ἔρχονται. Μὰ ὁ κ. Νικολόπουλος δὲν ἀνέθηκε σὲ σκηνὴ νὰ πολεμήσῃ, θέλησε μόνον νὰ ζουγραφίσῃ. Καὶ τοῦτε ὅα τὸ κατὰφερνε καλλίτερα ἢ γινώριζε τὴ σκηنيκὴ τέχνη, ἢ βάρυνε στὰ ψυχολογικὰ τοῦ κάθε χαρακτήρα. ἂν ἔπλεκε στὸ μῦθο του ζωντανώτερα καὶ πιὸ πραγματικά. Συνολικὰ νὰ τὸ κρίνουμε τὸ βρίσκουμε σὰν ἔργο μέτριον ποὺ δὲν ἔχει τὴ δύναμιν νὰ ταραξῇ τὴν ψυχὴ τοῦ θεατῆ. Καὶ ὅμως ἔνα μέτριον ἔργο κατὰ ἀξίαν: στὴν ἐποχὴ ποὺ ἡ σκηνὴ μας πᾶσι νὰ βουλιᾷ ἀπὸ τ' ἀνιτέρροπα πετάματα πρὸς τ' ἄστρα.

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΪΜΑ

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΜΑΣ

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ.—Χάσατε ὅσοι δὲ διαδάσατε τὸν «κατὰ τῆς ἐκκαθαρίσεως» λόγον τοῦ Μιστριώτη, ὅπως τὸν ἀποθησαύριος σατανικώτατα γελοιογραφημένο στὴν «Ἑλλάδα» (29 Ἰουλίου) τὸ «Κεντρί», ὁ Σταματίου δηλαδὴ. Πάρτε μεζὲ τὸν ἐπίλογον :

«Ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ, καίπερ ἀτυχήσασα ἐν τοῖς σεισμοῖς, τοῖς λιμοῖς καὶ ταῖς τρικυμίαις τῶν μεταθέσεων, ὅμως δὲν ἀπέβαλε τὴν ἐμφυτον αὐτῆς ἀγμητσανικὴν πονηρίαν, ἣν ἐγὼ καλῶς ἐπιστάμενος, ἔσασε φωστήρ τῆς Ἀνατολῆς ἡμῶν, εἶμαι καὶ ἔσομαι, φωστήρ, οὐ τὸ φῶς τόσον ἰσχυρῶς ἐπιρρίπτεται, ὥς εἰς τυφλοὺς ὄλους μεταβάλλει τοὺς εἰς ἐμὲ προστρέχοντας. Ἰαττατα! !»

Μ' ὅλη τὴν ἐκλογικὴ παραζάλη, πάλι δὲν ἀμέλησε ἡ «Ἀκρόπολις» τὸ ζήτημά μας. Στὸ φύλλο τῆς 11 Αὐγούστου, ξεσηκώνοντας ἀπὸ τοὺς «Γάμους» τῆς Λόντρας μιὰ βυβλιοκρισίαν ποὺ μᾶς λέει πὼς λέει : «Ἡ Ἑλλὰς πράγματι πολὺ ὀλίγας ἐλπίδας ἔχει νὰ γίνῃ αἰσθητὴ εἰς τὴν παγκόσμιον οἰκονομίαν ἐφ' ὅσον δὲν ἀπαλλάσσεται τῶν τριῶν προσφιλῶν τῆς ἀδυναμιῶν—ἦται τῶν πολλῶν ἐορτῶν τῆς, τοῦ ἀπηρχαιωμένου ἡμερολογίου τῆς καὶ τοῦ ἀρχαίου τῆς ἀλφαβήτου», βάζει κ' ἡ ἴδια τὸ ἀλάτι τῆς ἀλάτι ὅμως νοθεμένο μ' ἄσοεστόπετρες τῆς καθαρύουσας : «Αὐταὶ εἶνε αἱ πηγαὶ τῆς ἐλληνικῆς κακομοιρίας. Δὲν εἴμεθα ἔθνος ζωντανόν. Οὔτε γλωσσικῶς, οὔτε ἐκκλησιαστικῶς, οὔτε ἐμπορικῶς, οὔτε

κοινωνικῶς! Τί τὸ θέλομεν τὸ παλαιό, τὸ ἀμαρτωλὸ ἡμερολόγιον; Τί τὴν θέλομεν τὴν τούρκικην ὀκτὴν; Τί τὸν θέλομεν τὸν τούρκικον πῆχυν; Τί τὴν θέλομεν τὴν νεκρὰν γλῶσσαν μέσα εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα; Τί τὰς θέλομεν τὰς τόσας ἐορτάς; Τί τοὺς θέλομεν τοὺς τόσους παπᾶδες; Τί τὴν θέλομεν τὴν ἀρχαίαν γραμματικὴν; Νὰ διατί εἴμεθα φτωχοί, ἄσπλοιοι, ἀπόλεμοι, οἰκτροί. Νὰ διατί δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μᾶς σώσουν πολιτικοὶ ἄνδρες πλέον, διότι ἔχομεν ἀνάγκην Κοινωνιολόγων καὶ Μεταρρυθμιστῶν.»

Καὶ σ' ἄλλο φύλλο τῆς (14 Αὐγ.) πάλ' ἡ «Ἀκρόπολις» ρωτᾷ: «Ἐμάθατε τὸ νέο;—Εὐταξίας ἔ' Ἀθανάσιος, ὁ ὑπερκαθαριστής, ὁ γράφων σὰν τὸν Ἠλκίτηρχον καὶ σὰν τὸν Ξενοφῶντα, ὅταν εἶδε τὰ στενὰ πρὸ τῶν ἐκλογῶν, ποὺ ἔπρεπε νὰ στείλῃ μίαν προκήρυξιν εἰς τοὺς ἐκλογεῖς του, διὰ νὰ τὴν ἐννοήσουν, τὴν ἔγραψε εἰς τὴν δημῳδὴν, τὴν δημῳδὴν, τὴν δημῳδὴν. Τώρα ἔμωσ' εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν, ποὺ δὲν θὰ ἔχῃ ἀνάγκην τῶν ἐκλογέων του, θὰ ἑμιλῇ στὴν καθαρύουσαν, στὴν καθαρύουσαν, στὴν καθαρύουσαν. Ὡστε ἄλλοὺ Ἦσαῦ, καὶ ἄλλοὺ Ἰακώδ.»

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

*Αγαπητέ κ. Ταγκόπουλε,

Λίγον καιρὸ ἔχω ποὺ βρίσκουμαι στὴν Ἀθήνα. Ἀκόμα πρὶν ἔρθω, ἤξερα πῶς εἶτανε ν' ἀνοίξει ἐδῶ τὸ πρότυπο δημοτικὸν σχολεῖον. Συλλογιόμουναι. Νὰ τὸ μεγαλύτερον κ' ἐθνικώτερον ἔργον. Νὰ σωστὴ ἐπανάστασις. Νὰ πῶς σπάνουνε οἱ ἐθνοφάγες ἀλλοδαφοὶ τοῦ ψευδοδασκαλισμοῦ. Σ' ἀφτὲ στήριζω τὴν ἐλπίδες μου γιὰ τὸ ξαναγέννημα τῆς Ῥωμοσύνης. Καὶ βέβαια. Μοῦχλες καὶ σαπίλες ἀπὸ παραρτημένες ἐποχὲς δὲ θὰ ὑπάρξουνε μέσα. Τίμιαι καὶ ἀνοκνὴ δουλειά, ζοῇ καὶ γερὸ περπάτημα, σύμφωνον μὲ τ' ἀληθινὸν προδεφτικὸν πνεῦμα, ποὺ μελετᾷ, διαλέει καὶ πάντα ζῇ τὴν καλλίτερην ἐθνικὴν μᾶς ἀπεκατάστασιν ἀνάμεσιν οὗτοις ἄλλοις λαοῖς. Μερικοὶ φίλοι καὶ μελετητάδες τοῦ ζητημάτου, καὶ στὴν Πόλιν καὶ στὴ Μπρούσσαν, τὸ βρήκανε λίγο πρόωρον τὸ ἔργον. Ἐδῶ δὲν ξέρω ἀκόμα καλὰ καλὰ τί λένε, γιατί, ὅπως εἶπα, ἔχω λίγον καιρὸ ποὺ ἦρθα καὶ δὲ μίλησα μ' ὅλους. Ἄλλοι μοῦ φέρνανε πιχειρήματα πῶς ἡ γλῶσσα δὲν καταστάλαξε ἀκόμα—ἡ γλῶσσα μόνον σὰν πᾶψει νὰ μιλιέται ξέρω πῶς κατασταλάζει—πῶς οἱ ἀντίθετοί μας εἶναι βάρβαροι μπουλούκι ἀσύνταχτοι καὶ θὰ μᾶς πολεμήσουνε μὲ τὸν πῦρ ἀπολίτιστον τρόπον—καὶ ἀφτὸ δὲ μὲ μέλει—πῶς βιβλία

δὲν ἔχομεν, πῶς δασκάλοι γιὰ ν' ἀναλάβουν τὸ ἔργον δὲν ὑπάρχουν κτλ. κτλ. Νὰ μὲ συμπαθοῦνε. Εἶμαι τῆς ἰδέας πῶς καθόλου πρόωρον δὲν εἶναι, πῶς ἔπρεπε καὶ στὴν Πόλιν, καὶ μάλιστα πρὸ καιροῦ, ν' ἀνοίξει ἓνα, γιατί ἀρκετοὶ πατέρες τὸ λαχταροῦνε καὶ πωτέροι θὰν τὸ ὑποστηρίξουν, ἅμα δοῦνε τί θὰ πεῖ ἀληθινὴ δουλειὰ καὶ ἀληθινὸς δάσκαλος. Ὅσο γιὰ τὰ βιβλία, θαρρῶ πῶς μόνο μ' ἓνα ἀναγνωσματοῦ γιὰ κάθε μιὰ ἀπ' τὴν πέντε τάξεις ἢ δουλειὰ τελέσει. (Ὅλα τ' ἄλλα τὰ μαθήματα λαμπρότατα μπορεῖ νὰ γίνοντε δίχως βιβλία. Τὸ δοκίμασα, χώρια ἀπ' ἄλλες φορές, καὶ τώρα ὑστερνὰ τρία χρόνια μὲ τὴν σειράν, διεργύνοντας τὸ δημοτικὸν σχολεῖον τοῦ Νιχωριοῦ τῆς Μπρούσας. Στὰ Μαθηματικά, στὴ Γεωγραφία, στὴν Ἱστορίαν, στὰ Φυσικά, στὴ Χημείαν, στὰ Ἱερὰ κ. ἄ. τί χρειάζονται, παρακαλῶ, τὰ βιβλία σὲ χέρια παιδιῶν ἴσαμε δώδεκα δεκατρίω χρόνῳ; Ἀγάλια γάλια, καταπῶς πάμε, θὰ καταντήσῃ νὰ δίνουμε βιβλία σὺν παιδιῶν μας τὰ χέρια καὶ γιὰ τὴ Γυμναστικὴν, γιὰ τὴ Μουσικὴν, γιὰ τὴν Ἰχθυογραφίαν κ' ἔχει ὁ Θεός. Γιὰ τὸ δημοτικὸν σχολεῖον, ποὺ γιὰ μένα θᾶχει μόνο πέντε τάξεις (ξέχωρα θὰ ὑπάρχει προκαταρτικὴ τάξις μὲ δυνατὰ μελετημένον καὶ παιδαγωγικόν δάσκαλον ἢ δασκάλισσαν. Ἐδῶ θὰ καταγίνονται τὰ παιδιὰ σὲ πολλὰς ἐργασίας, θὰ μαθαίνουσι χιλιάδες πράγματα, θὰ παίζουσι, θὰ τραγουδοῦν, θὰ μαθαίνουσι ν' ἀγαποῦν τὸ καλόν. Μόνον ἀνάγνωσιν δὲ θὰ μαθαίνουσι. Ἀφτὴ θ' ἀρχίσει μ' ἄλλα μαθήματα στὴν Πρώτῃ τῶν πέντε τοῦ Δημοτικοῦ) χώρια ἀπ' τ' Ἀναγνωστικόν, ὅλα τ' ἄλλα εἶναι μπόσικο, πολὺ μπόσικο πρᾶμα. Συντελοῦν μόνον γιὰ τὸ γέμισμα τῆς τζέπης τοῦ κάθε ἀσυνείδητου ἐκμεταλλευτοῦ τοῦ λαοῦ καὶ γιὰ τὴν τεμπελιά τοῦ δασκάλου, ποὺ ἀφορμὲς γυρᾷ νὰ ξαπλωρῶνται, νὰ σχολαστικίζῃ καὶ νὰ ἴναι πάντα ἀφαιρεμένος. Τέτοιαις ἀκαθαρσίαις δὲν εἶναι δυνατόν καὶ δὲν πιστέδω νὰ ὑπάρχουνε στὸ Πρότυπον. Μᾶς χρειάζονται, θὰ μοῦ πεῖτε ἴσως, ἀναγνωστικὰ γιὰ τὰ πέντε χρόνια. Γιὰ τὴν ὥραν μποροῦμε πολὺ ὥραια νὰ περάσουμε τὴν πρώτην χρονίαν μὲ τὰ καλλίτερα ἀπ' ὅσα ἔχομεν, ἢ καὶ χωρὶς ἀφτὰ, ἀνίσως καὶ δὲν ἐγδοθοῦν νωρὶς τὰ δημοτικὰ μας ἀναγνωστικὰ, ποὺ ἀρκετοὶ δικοὶ μας δασκάλοι ἔχουνε γραμμένα, καθὼς μαθαίνω. Ἀφτὸ καθόλου δὲ μὲ σκοτίζει. Τὸ μόνον ποὺ μὲ κάνει νὰ συλλογιόμηναι εἶναι τὸ ζήτημα τῆς παιδαγωγικῆς μόρφωσης καὶ δυνάμης τοῦ δασκάλου, ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ θὰ διδάξει σὲ πρώτη φορὰ συστημένον ἐθνικὸν δημοτικὸν σχολεῖον, καὶ ὅλοι θᾶχουν ἀπάνω του τὰ μάτια τοὺς καὶ δικοὶ καὶ ξένοι. Κάθε του παρατήρησις, κάθε λόγος, κάθε κίνησις πρέπει νὰ δείχνουν ἄνθρωπον, ποὺ κατέχει τί θὰ πεῖ ἀληθινὴν

παιδαγωγία, πού μελέτησε βαθιά και γνωρίζει ψιλογραμμισμένα και τὸ μικρότερο σάλεμα τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς. Χωρὶς ἀπὸ τὸ ὀλικό, δὲν πρέπει νὰ δεχτεῖ νὰ διδάξει στὸ Πρότυπο, ὅποιος κι ἂν εἴναι, κι ἂς ἔχει μελετημένα ὅλα τὰ παιδαγωγικὰ συστήματα, πού ὅσο τέλεια κι ἂν εἴναι, δὲ θὰν τονὲ φελέσουν πολὺ, ἀνίσως καὶ δὲ βάθουνε στὶς χάρες, στὶς ιδιοτροπίες καὶ στὶς ἀρρώστιες τοῦ Ρωμαϊκοῦ τοῦ χαρχατήρα καὶ δὲ μάρψωσι γι' ἀφτόνε τὸ πρεπούμενο διδαχτικὸ σύστημα. Ἄν ὁ δάσκαλος πού θὰ διδάξει στὸ Πρότυπο, εἶναι ἀπ' τοὺς δημοτικιστάδες, πού ἀγαπήσαν τὴ Δημοτικὴ μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ φαίνονται πὼς παρακολουθοῦνε τάχα τὸ ζήτημα, κἀλλια νὰ λείψει. Ἐμεῖς τουλάχιστο στὴν Πόλῃ καὶ στ' ἄλλα τὰ μέρη, πού δουλεύουμε ταπεινὰ γιὰ τὸ ζήτημα, τὸ δάσκαλο τότε θέλουμε ὅπως τότε ζουγράφισα παραπάνω, γιὰ νὰ 'ναι ἱκανὸς νὰ βάζει στὴ θέση του κάθε ψεφταπαιδαγωγὸ γιὰ τὴν ἐργασία πού θὰ γίνεται μέσ' στὸ Πρότυπο. Τὶς ιδέες του, ἀνίσως καὶ δὲ θέλουνε νὰ τίς παραδεχτοῦνε οἱ ἄλλοι, νὰ μὴν μποροῦν ὅμως καὶ νὰ τίς χερσιμίσουν. Ὁ τέτιος ὁ δάσκαλος θὰ βοηθήσει τὸ ἔργο τοῦ Δημοτικισμοῦ, ὅσο δὲ θὰ μπορούσανε νὰ τὸ στηρίξουν κ' ἐκατὸ δυνατὸ λογογράφοι, γιατί θὰ δείχνει ἔργα κι ὄχι μόνον λόγια. Οἱ βδομαδιατικες, οἱ μηνιατικες κ' οἱ χρονιατικες παρατηρήσες του θὰ χύσουνε δυνατὸ φῶς καὶ θὰ φέρουνε στὰ σύγκαλά τῆς τὴ Ρωμισούνῃ καὶ δὲ θὰν τὴν ἀφίσουνε νὰ κυλιέται στὴ λασπουριὰ πού βλέπουμε. Θὰ 'ναι πρόθυμος νὰ ξηγά στὸν καθένα τὴν παιδαγωγικὴ δύναμη πῶχει κάθε λέξη πού λέει στὸ κάθε θέμα πού θὰ ξεδιπλώνει μπρὸς στοὺς μαθητάδες. Θὰ 'ναι πρότυπο καθάριας δημοτικῆς ὁμιλίας καὶ κανεὶς δὲ θὰ κοιτᾷ νὰ τοῦ λέει πὼς εἶναι δάσκαλος δημοτικιστῆς καὶ δὲν μπορεῖ νὰ μιλήσει ἀλάθευτα τὴ γλώσσα πού διδάχνει. Θὰ 'ναι σὲ θέση, ἀμέσως ἀπ' τὸ τέλος τῆς πρώτης βδομάδας ἢ τὸ πολὺ τοῦ πρώτου μήνα νὰ δείξει καὶ στοὺς τυφλοὺς ἀκόμα τὴν καταπληχτικὴ διαφορὰ πού θάχουνε στὴ μάθησι καὶ στοὺς τρώπους καὶ σ' ὅλα τὰ χρειαζόμενα οἱ μαθητάδες του ἀπ' τοὺς μαθητάδες πού θὰ 'ναι σ' ἄλλα σχολεῖα. Θὰ 'ναι σὲ θέση νὰ παρουσιάσει τὸν τελειοδιδάχτο τοῦ Προτύπου πολὺ ἀνώτερο καὶ στὶς ἰδέες, καὶ στὴν Κρίσι καὶ στὸ κατὰπιασμα κάθε δουλειᾶς ἀπ' τοὺς τελειοδιδάχτους πού θὰ 'ναι βγαλμένοι ἀπ' ἄλλα σχολεῖα, πού θάχουνε καὶ δυὸ καὶ τρία χρόνια μαθητικῆς ζωῆς περισσότερα. Μὲ τέτοια δύναμη κ' ἱκανότη ὁ δάσκαλος τοῦ Προτύπου θὰ πείσει καὶ Κυβέρνησι καὶ πλουσίους καὶ φτωχοὺς καὶ γραμματισμένους καὶ ἀγράμματος νὰ συντρέξουνε τὸ ἐθνικώτατο ἀπὸ ἔργο, πού μεγαλότερο δὲν ξέρω.

Οἱ ἔφοροι, πού δείξανε μὲ τὴν Ἐγκύκλιο, πὼς κατέχουν ἀμέτρητα σκαλιὰ καλλίτερα πὸ κάθε λογοπατριώτῃ τὸ ζήτημα τὸ Ἐθνικόν, δὲν ἔχουν ἀνάγκη βέβαια νὰ τοὺς δείξει κανεὶς, πὼς ὁ καλὸς κι ὁ μορφωμένος δάσκαλος θ' ἀναδείξει τὸ Πρότυπο.

Μὲ ὑπόληψιν
ΤΟΠΑΡΗΣ

ΓΙΑ ΤΗ «Φ. ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ»

Καπερναούμ. 20 Ἀλωνάρι, 1910.

Φίλε «Νουμά»,

Τί ἀπόγινε ἡ «Φοιτητικὴ Συντροφιά»; Εἶχαμε ὅλοι καταλάβει πὼς ὁ Νουμάς τῆς παραχώρησε ἕνα του κατεδατό, ὅπου κάθε βδομάδα θὰ βλέπαμε (καὶ καμαρώναμε) τὸ ἱστορικὸ τῆς ἐνέργειάς τῆς. Μὰ καιρὸ τώρα δὲν εἶδαμε τίποτα. Μήπως πομφόλυξ ἦν καὶ διελύθη, ἀράχνη ἦν καὶ διεσπάρθη; Ἡ ρωμαίικα, μήπως βάσταξε ἀπὸ τίς ἀγκυνάρες ὡς στὰ κουκιά; (Ἐπειδὴ συστάθηκε ἀνοιξη.) Ἄν ἀπὸ τῆς ἔτυχε, δὲν εἶναι ἡ πρώτη κι' ἂς παρηγορηθῇ.

Σὲ ἀσπάζομαι.
ΑΠ'ΟΠΟΥΔΟΣ

Σημ. τοῦ «Νουμά». — Κοίταξε τὸ φύλλο 400, σελ. 21, νὰ δεῖς πὼς ἐργάζεται.

ΑΘΗΝΙΩΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

(Σ' ἕνα φίλο, στὰ ξένα)

Ἀθήνα, 19 τοῦ Τριμητίου.

Πᾶνε κ' οἱ ἐκλογές γιὰ τὴν Ἐθνικοσυνέλεψη. Τάποτελέσματα: ὡς 140 Θεοτοκικοί, ὡς 110 ραλλικοί, ὡς 100 ἀνεξάρτητοι καὶ ἄλλοι. Πρῶτος ὁ Βενιζέλος ἀπὸ τὸ νομὸ Ἀττικοδοιοιτίας, κι ὀργή Θεοῦ στὰ κόμματα καὶ στοὺς Νεότουρκους, πού λυσάξανε στὶς φοβέρες γιὰ λογαριασμό του, πὼς θὰ τοῦ δημέψουνε τὴν περιουσία, πὼς πρέπει νὰ δηλώσῃ πὼς δὲ θάνακατωθῇ ὅσο πού ζῇ στὸ Κρητικὸ ζήτημα, πὼς θὰ μᾶς κηρύξουνε τὸν πόλεμο ἂν τύχῃ καὶ γίνῃ πρωθυπουργὸς στὴν Ἑλλάδα ἕνας προδότης τῆς Τουρκίας, κτλ. κτλ. Ἡ Πύλη, ὡς τόσο, τὴ μιὰ μέρα σύσταινε στὸν τούρκικο τύπο νὰ μὴ δίνῃ σημασίαν στὴν ἐκλογὴ τοῦ Βενιζέλου, ἀφοῦ εἶπε κι ὁ Πισὼν στὸν Τούρκο πρέσβη, στὸ Παρίσι, πὼς μὲ τὴν ἐκλογὴ αὐτὴ δὲν ἔχουνε τίποτα νὰ πάθουνε τὰ τούρκικα συμφέροντα, καὶ τὴν ἄλλῃ μέρα ἔστειλε νότες γιὰ τὴν ἐκλογὴ, καὶ τάγματα καὶ μεραρχίες γιὰ τὰ σύνορά μας, ὅπου διώριζε ἀρχηγὸ τὸν Τουργούτ-Σεφκέτη, ἀμα, ἐννοεῖται, κι αὐτὸς ξεμπερδέψῃ ἀπὸ τὴν ἀλβανικὴ ἐπανάστασι. Καὶ τὸ